

منظر پارک طبیعی از جاده

شکل‌گیری منظر جاده در تعامل با اجتماع

ما در عصر «راه‌ها» هستیم. در اروپای غربی، اصول و قواعد شبکه‌های ارتباطی سه قرن پیش تعریف شده بود. بدون کارایی این شبکه‌های ارتباطی، هیچ‌گونه نشر ایده و دانش، هیچ نوع هماهنگ‌سازی تجاری و هیچ سیستم اجرایی کارآمدی وجود نداشت. راه‌ها، بیش از هر نشانه دیگری، یکی از بهترین ابزارها برای سیستم حاکمیت، برای نظام اجتماعی و سیاسی هستند. یک جنبه متناقض راه این است که زمانی که هر یک از نواقص آن از بین می‌رود کارایی‌اش افزایش می‌یابد. راه‌ها زمانی که کسی به آن‌ها توجهی نمی‌کند مفید به نظر می‌رسند. تجربه رانندگی با تمایلی برای سیالیت هدایت می‌شود. امروزه، نقشه‌های قدیمی راه با سیستم پایش جی. پی. اس.^۱ جایگزین شده است. فردا، سازندگان خودرو نوید وسایل نقلیه خود هدایت‌شونده را می‌دهند. سیستم و شبکه راه‌ها به‌طرف این ایده در حرکت‌اند. در فرانسه، نشانه این فرآیند فلکه (میدان ترافیکی) است، یک شیء توپوگرافیک عجیب که به‌سرعت به‌عنوان راه‌حلی منحصربه‌فرد در مدیریت ترافیک مورد استفاده قرار گرفت. ۳۰ هزار فلکه‌ها در تقاطع راه‌ها ساخته شده‌اند. راه‌ها در جامعه ما (جامعه مردانه) شور و شوقی زنده، یک شیء انسان‌شناسانه ساختاری، یک نشانه بنیادین در سیستم برنامه‌ریزی و اجرایی ما به شمار می‌روند. این روبان‌های آسفالتی، به نظر می‌رسد تأثیر مشترک بیشتری نسبت به سایر عناصر اساسی دیگر: خاک هوا یا آب بر انسان‌ها دارند. آیا راه‌ها می‌توانند ما را به رویکردی بهتر به این موضوعات اساسی رهنمون شوند؟ آیا ما اسیر «شیوه تفکر جاده‌ای» هستیم؟

قبل از صحبت کردن در مورد سفر اخیر که در امتداد جاده «لیورادویس فورز»^۲ داشتیم، می‌خواهم به عقب بازگردم؛ مانند بسیاری از انسان‌های پیش از خودم، من هم در جاده‌های آمریکای شمالی تفکر کرده‌ام. درستی و راستی این مسیرها، مانند ظرفیتشان برای سازمان‌دهی و پیوند سکونت‌گاه‌های انسانی، خارق‌العاده است. خانه‌های بسیار کمی خود را با نظم ساختاری دیگری جزء راه‌ها وفق داده‌اند.

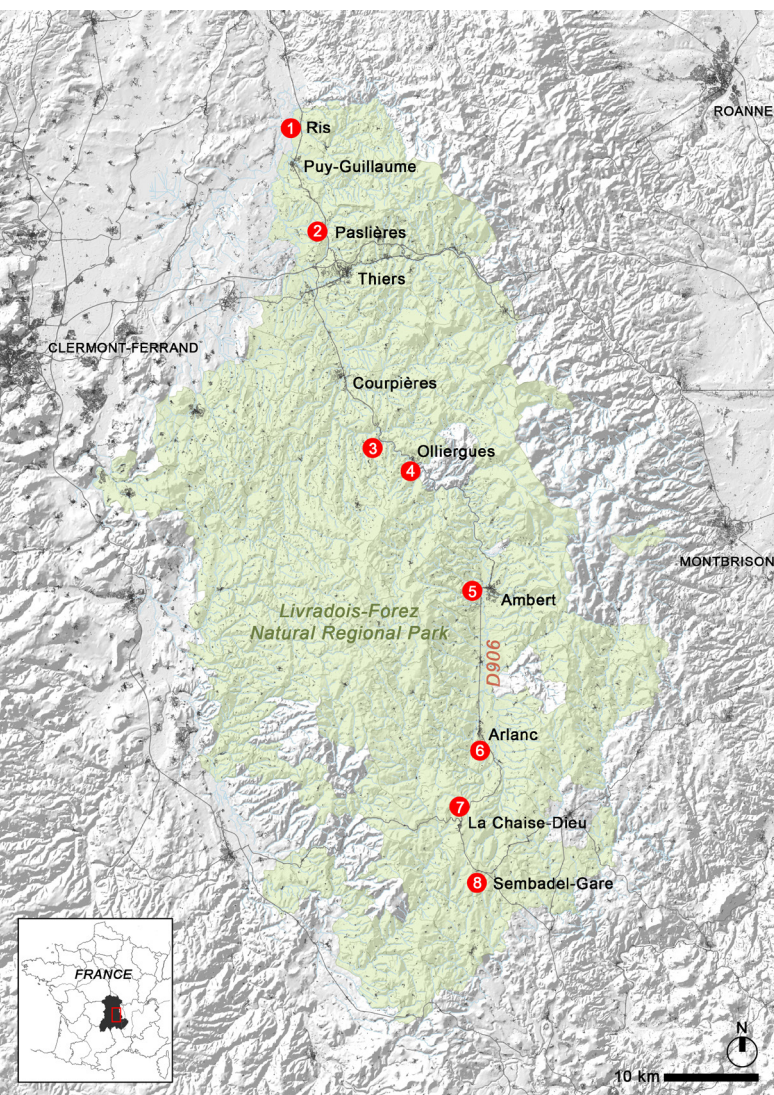
الکسیس پرنه

دکتری جغرافیا، مدرسه معماری
منظر و رسای، فرانسه.

a.pernet@ecole-paysage.fr

ترجمه از انگلیسی: سایما خواجه‌ای

sayma.khajehai@gmail.com

تصویر ۱: نقشه راهنمای محل ترسیم طرح‌ها. ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

به نظر می‌رسد هیچ جای دیگری از جهان هندسه را به‌عنوان قاعده سازمان‌دهنده برای منظر انسانی شده در این نقطه با یک چنین نگاه متعصبانه‌ای تحمیل نکرده است. در آمریکای شمالی، گاهی نفوذ به داخل سیستم شبکه‌ای که جهان عادی در مجاورت بلافصل راه‌ها در آن خلاصه می‌شوند، بسیار دشوار است. به همین دلیل است که دریافت‌های بصری زیادی از عناصر و نشانه‌های معماری معمولی که در امتداد راه‌ها قرار گرفته‌اند، وجود دارد: پمپ بنزین‌ها، ایستگاه‌های اتوبوس، نوارهای تجاری، فروشگاه‌های عمومی و ... مسیره‌های خانه‌ها، که دقیقاً به سمت جاده آسفالت جهت‌گیری کرده‌اند.

ما نمی‌توانیم این مفهوم از جاده را در فرانسه مشاهده کنیم. دلیل اول این است که بسیاری از جاده‌های بیرون شهری به مناطق پیرامونی شهرها، شهرک‌های کوچک یا دهکده‌ها منتقل شدند. ما برای برقراری مجدد اتصال میان مجاورت راه‌ها و منظر زنده باید از علائم جاده‌ای یا هدایت‌های جی.پی.اس، نافرمانی کنیم. در فرانسه، شیوه زندگی به‌طور کامل به جاده‌ها بستگی ندارد. ما پشت دیوارها، درخت‌ها و پرچین‌ها زندگی می‌کنیم. ما مکان‌های ویژه‌ای را برای استفاده مشترک اختصاص می‌دهیم: میدان‌ها، عرصه‌های باز و پارک‌ها. این فضاها در لحظات خاصی که برای اهداف مشترک استفاده می‌شوند، زنده می‌شوند. اخیراً، بسیاری از این پیوندهای اجتماعی متداول توسط یک سیستم جاده‌ای محیطی شکسته شده است. اما مناطق روستایی (مانند لیوادیس فورز، در کوه‌های مرکزی فرانسه) تحت تأثیر این جریان قرار نگرفته‌اند. آن‌ها گاهی مثل مناطق فقیر و خالی از

22 VIII 16 Ris-Gare. Bord de D 906.

تصویر ۲: «ری-گر» (Ris-Gare)، منظر راه معمول در ورودی پارک.
ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

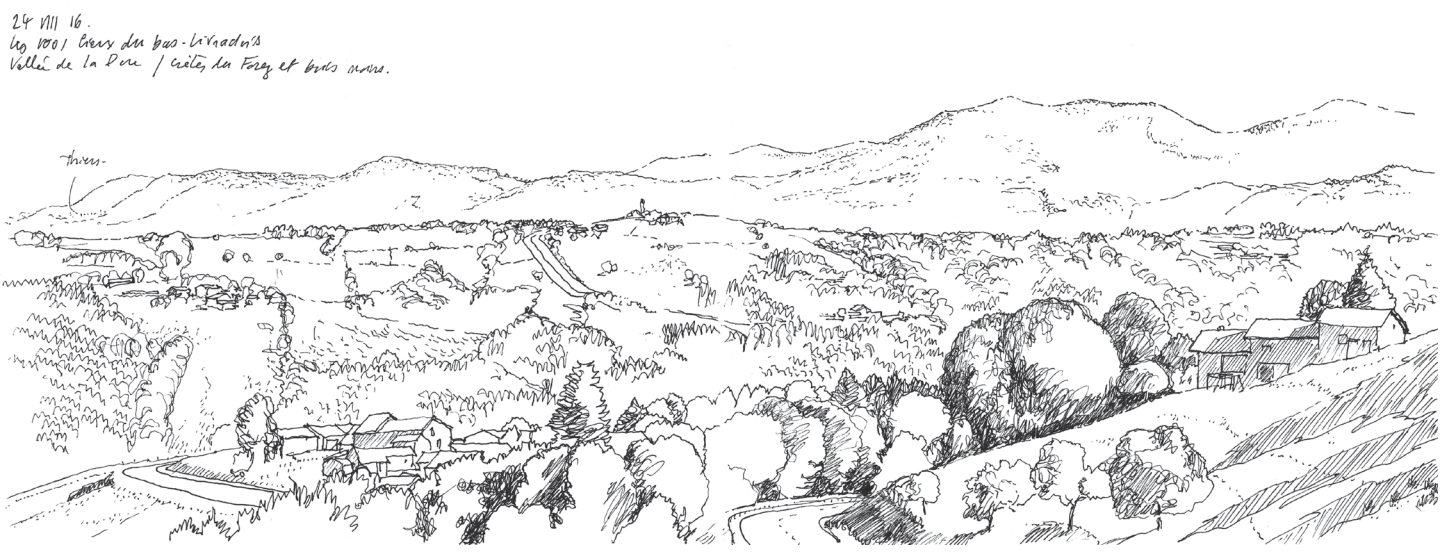

22 VIII 16. Entre Paslières et Thiers. Traversée de Vallée d'Ozon.

تصویر ۳: «پاسلیه» (Paslière)، دید به کوه‌های «تی‌یرز» (Thiers mountains) از جاده. ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

منطقه «متفاوت»، که حتی امروز چیزی برای ارائه از طریق این تفاوت دارد. راه‌ها اغلب مستقیماً نقشی میانجی در منطقه دارند. در این مفهوم، راه‌ها می‌توانند به‌عنوان موضوعات فنی و به همان اندازه موضوعات فرهنگی در نظر گرفته شوند.

سکنه به نظر می‌رسند؛ اما هنوز غنی از پتانسیل‌های روابط اجتماعی هستند. برای یک قلمرو روستایی، مخاطرات ما نباید این باشد که این تغییرات گسترده همراه با یک احساس سرافکندگی یا شکست خواهد بود؛ بلکه بیشتر یک مسیر انتخاب‌شده است، توسط یک

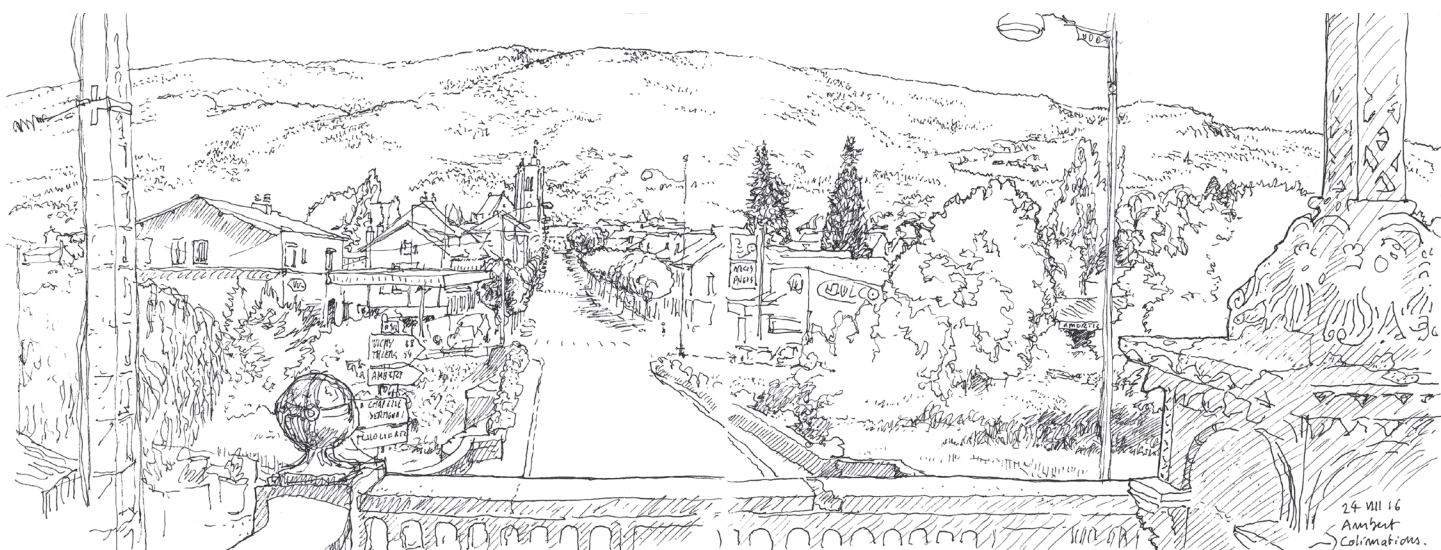
تصویر ۴: بزرگراه د-۹۰۶ از میان تپه‌های لور لیوادوا و دره «دُر» (Dore Valley). ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

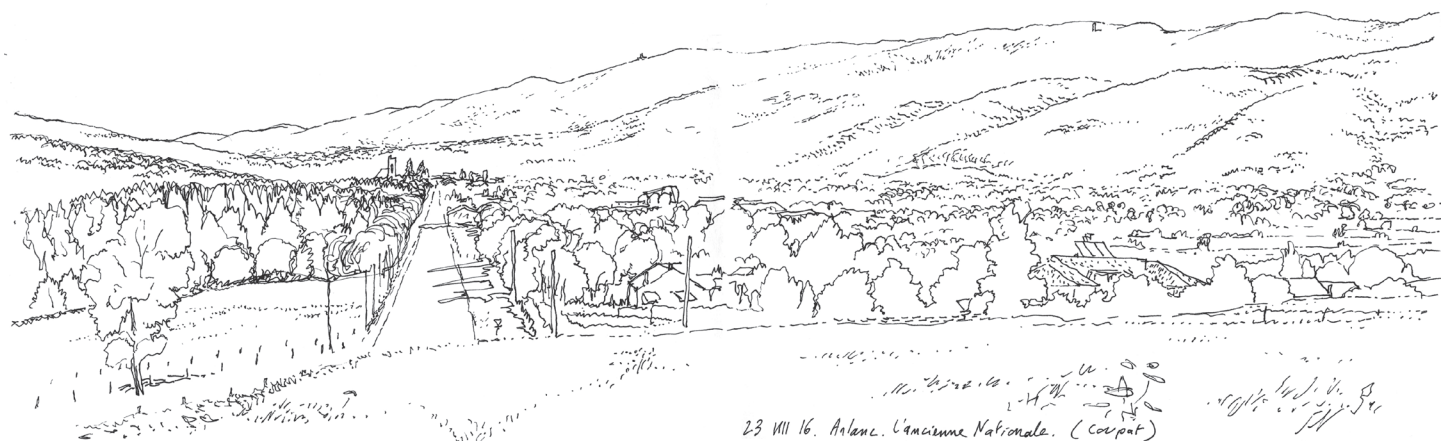
تصویر ۵: مجاورت جاده، رودخانه و قطار در دره دُر. ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

و منظرها کمک کنند. همچنین می‌توانند کمک کنند به تعریف اینکه «منظر راه»^۴ کجا باید برای ممانعت از تجزیه منظر بومی و فرهنگی در یک «منظر میانی»، که می‌تواند در هر جایی اتفاق بیفتد، متوقف شود. طرح‌هایی که در ادامه می‌آیند، در طول جاده اصلی میان

طراحی و نگهداری آن‌ها اغلب به مهندسين و تکنسین‌ها داده می‌شود. اما راه‌ها یک دسترسی بصری به مناظر اصلی و ساختارهای مهم شکل‌دهنده به آن‌ها می‌دهند. معماران منظر می‌توانند این ساختارها را آشکار کنند و به کارکنان فنی برای تعریف بهترین نقاط تلاقی میان راه‌ها

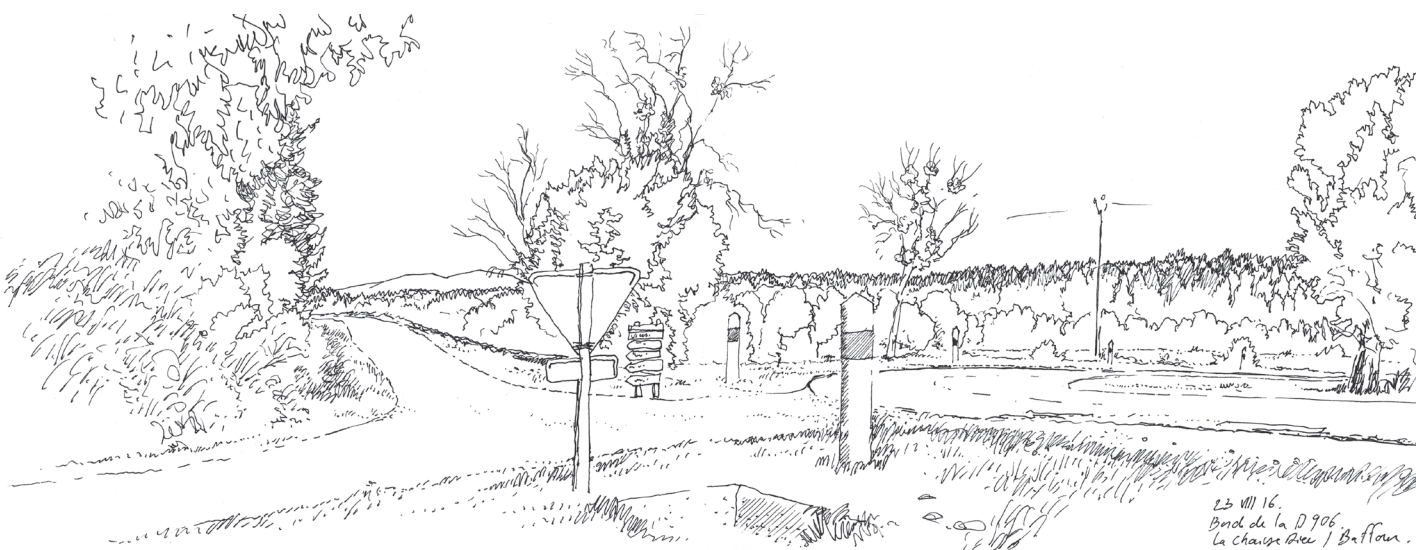
تصویر ۶: ورودی اصلی شهر «آمبر» (Ambert). ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

تصویر ۷: جاده در دشت «ارلان» (Arlanc)، خط مستقیم در منظر. ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

و می‌توانند طراحی اولیه برای یک پروژه ساماندهی و طراحی منظر در مقیاس بزرگ باشند. ترسیم‌ها از شمال به جنوب مربوط به پارک طبیعی منطقه‌ای لیواردویس فورز، در طول جاده د-۹۰۶ است و از ۲۲ تا ۲۵ آگوست ۲۰۱۶ توسط الکسیس پرنه انجام شده است.

رشته‌کوه لیواردویس فورز در فرانسه، هنگام آغاز کار روی طرح منظر برای این ناحیه ترسیم شدند.^۵ این طرح‌ها در تلاش برای توصیف رابطه میان راه‌ها و منظرها، میان راه‌ها و خانه‌های ساکنان، برای شکل دادن به روایتی از یک منظر فرهنگی هستند که از جاده دیده می‌شود

23 III 16.
Boul de la D 906
La Chaise Aue / Baffour.

تصویر ۸: سلسله‌مراتب جاده‌ها: یک تقاطع کوچک در نزدیکی «لاشیز-دیو» (La Chaise-Dieu). ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

23 III 16 Sembadel - Gare. Av Chalet.

تصویر ۹: راه میان دهکده: ایستگاه «سامبدل» (Sembadel). ترسیم: الکسیس پرنه، ۲۰۱۶.

پی‌نوشت

۱. GPS

۲. thinking of way road

۳. Forez-Livradois: یک پارک طبیعی منطقه‌ای در کوه‌های مرکزی فرانسه است. «پارک طبیعی منطقه‌ای»، یک منطقه مسکونی روستایی است که به خاطر منظر و میراث محلی با ارزش اما آسیب پذیرش در سراسر کشور شناخته می‌شود. چنین پارک‌هایی متکی

بر برنامه‌های توسعه پایدار وسیعی هستند که اجازه حفظ و ارتقاء منابعشان را می‌دهد.
۴. roadscape

۵. با مشارکت پارک طبیعی منطقه‌ای لیواردویس فورز، کارگاه معماران منظر «آن پا دو کوته» (1 Pas de côté) و «پی‌یر آنجلون» عکاس (Pierre Enjelvin) طرح منظر در طول سال ۲۰۱۷ توسعه خواهد یافت.